

Öresund - en pärla med stora utmaningar

Vår värld förändras allt snabbare och dagens moderna samhälle ger enorma möjligheter, men leder tyvärr också till negativa konsekvenser. Isar smälter, land översvämmas och djur blir lidande, något som även är synligt i staden vid Öresunds kust - Helsingborg. Det krävs en kraftig förändring av individers beteende för att bevara pärlan Öresund för nästkommande generationer - innan det är för sent.

Bara några minuters promenad från Helsingborgs stadsliv har vi kommit fram till det nybyggda området "Oceanhamnen". Bostadskvarteret med ett antal kontor och flera restaurangalternativ är en omväxling från bullret från trafiken, lukten av avgaser och de rusande människomassorna som befinner sig några hundra meter bort. På bron som binder samman Oceanhamnen med resten av staden möter vi några enstaka människor. Det är tomt på folk denna nollgradiga fredagsförmiddag och en känsla av lugn infinner sig hos oss.

I en av byggnaderna har Miljöförvaltningen i Helsingborg sitt kontor. De arbetar för en hållbar utveckling av miljön genom att skapa engagemang bland invånarna och i näringslivet. Vi möter Jens Gille, avdelningschef på Miljöförvaltningen. Tillsammans går vi ned till kajkanten där vi har en idyllisk utsikt över Öresund. Solens starka strålar bländar oss, samtidigt som de kraftiga vindarna kryper ner i tröjan.

*Jens Gille vid Öresund.
Foto: Thea Rasmusson*

- Det är fantastiskt att ha Öresund så nära - havet är en stor tillgång. Dessvärre är allt inte lika fridfullt som det ser ut att vara, utan i havet döljer det sig ett flertal problem, berättar Jens.

Havets stora fiende - växthusgaser

Helsingborgs stad har som mål att bli klimatneutralt till år 2030, vilket innebär att nettoutsläppet av växthusgaser ska vara noll-siffrigt. Såväl utsläpp från industrier som användandet av transportmedel är bidragande faktorer till den globala uppvärmningen, något som i sin tur höjer havsnivån. Kusten vid Skåne är en av de regioner i Sverige som är värst drabbade av en stigande havsnivå. Havsnivån i Öresund beräknas enligt Stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborg att stiga uppemot en meter till år 2100.

- I ett 100 års perspektiv kan vi förvänta oss att mycket av stranden vi ser bredvid oss kommer vara under vattenytan. Stora förändringar krävs för att minska förhöjningen. Staden kan inte göra allt, vi kan endast försöka påverka privatpersoner och företag till att minska sitt klimatavtryck tillsammans med Helsingborgs klimatavtal, förklarar Jens Gille.

De trafikerade gatorna, som vi passerade på vägen hit, skildrar Helsingborgs största källa av utsläpp. Av de totala utsläppen av växthusgaser svarar personbilarna i Helsingborg för en fjärdedel.

- Generellt sett föredrar en hel del invånare att ta bilen trots att Helsingborg har ett fördelaktigt cykelnät samt en välfungerande kollektivtrafik. Kommunens mål är att kollektivtrafiken ska byggas ut ytterligare för att ge individen en större möjlighet att ta ett hållbart beslut, säger Jens.

Visste du att...

- I Sverige släpps det ut 50 miljoner ton koldioxid årligen.
- Koldioxid ansvarar för ungefär 60% av växthuseffekten.
- Det beräknades år 2018 att 93% av värmen som under de senaste 50 åren genererats till följd av växthusgaser har absorberats av haven.

Källa: WWF

Det investeras till exempel i att öka antalet cykel- och gångbanor i staden. Förhoppningen med detta är att uppmuntra individer att ta ett mer miljövänligt alternativt. Under intervjun ser vi dessutom färjorna mellan Helsingborg och Helsingör flera gånger passera, en resa som är mycket populär och inte längre är en bidragande faktor till uppvärmningen. Idag är färjorna eldrivna, vilket är tacksamt för livet i Öresund, då båtarna inte bidrar till några utsläpp.

Tycho Brahe, en av de två batteridrivna färjorna i Öresund.

Foto: Liv Malmus

Småstad i samarbete med EU

Europeiska kommissionen har pekat ut Helsingborg som en av de 100 städerna som har tagit på sig ambitionen att bli klimatneutrala. Det internationella samarbetet går hand i hand med det globala målet 13 *Bekämpa klimatförändringarna* och Parisavtalet, med strävan efter att minska den globala temperaturökningen till 1,5 grader celsius. Genom att uppmärksamma människor om vilka beteendeförändringar som krävs

kan vi tillsammans hindra katastrofala utfall på vår planet.

Idag har varje helsingborgare ett utsläpp på cirka 10 ton per år. För att en stor förändring av miljön ska vara möjlig måste utsläppen per capita minska till 1 ton årligen. EU-samarbetet kan skapa en förändring där användandet av fossilfria bränslen ökar. Fordonen blir stegvis bättre och reningsgraden ökar. Publika laddplatser har byggts för att fortsätta uppmuntra människor till att köra elbil, berättar Jens.

Hur vi människor lever i vår vardag, alltifrån valet av hur vi reser till vad vi äter, påverkar vårt klimatavtryck. Utsläpp av växthusgaser är däremot inte det enda stora miljöproblemet som behöver lösas i Öresund.

Det marina ekosystemet under lidande

Idag är havet drabbat av stora mängder gifter och föroreningar, även Öresund. Havet och dess ekosystem får utstå allt ifrån utsläpp från reningsverk till koldioxidutsläpp från industrier och transporter. Då dagens hav absorberar värmen som växthusgaserna orsakar, skadas havets djur, korallrev och övriga marina ekosystem.

- Vi på miljöförvaltningen fokuserar mycket på havets utveckling. För att främja det marina livet i havet har vi gjort konstgjorda rev här i Oceanhamnen. Dessa ska återigen bidra till ett ökat hälsosamt växt- och djurliv i Öresund, hävdar Jens Gille.

Det konstgjorda korallrevet som sträcker sig ned till havets botten.

Foto: Thea Rasmusson

Inte nog med det hamnar även skräp i haven där det inte hör hemma. Längst kajkanten i hamnen ser vi plastpåsar och burkar flyta omkring. Därför arbetar projektet *I love HBG* med att människor ska bli mer medvetna om vilka konsekvenser nedskräpning har. Skräp som slängs i havet innebär ett stort hot gentemot det marina djurlivet. I syfte att uppmuntra invånare till beteendeförändring i Helsingborg har det placerats ut fler skräptunnor i staden, även längst de välbesökta stränderna.

Tillsammans mot ett friskare hav

Havet är viktigt för helsingborgare precis som för resten av världens befolkning. Tack vare Miljöförvaltningens arbete går utvecklingen framåt, men för att rädda Öresund krävs det också stöd från varje individ. Att göra en mindre förändring, som att använda stadens skräptunnor, cykelvägar eller välja ett miljövänligt bränsle gör att vi kan uppnå en förändring - innan det är försent.

Text & Bild: *Thea Rasmusson och Liv Malmus, 18 år, Campeon Frigymnasium, Sverige*

Källor:

Helsingborg. *Exempel på förflyttningar inom klimat och miljö genom åren.* <https://helsingborg.se/bo-bygga-och-miljo/klimat-och-miljo/exempel-pa-forflyttningar-inom-klimat-och-miljo-genom-aren/> (Hämtad: 2023-01-31)

Helsingborg. *Klimat och miljö.* <https://helsingborg.se/bo-bygga-och-miljo/klimat-och-miljo/> (Hämtad: 2023-01-27)

Helsingborg. *Miljöstatistik. 2022-06-04.* <https://helsingborg.se/bo-bygga-och-miljo/klimat-och-miljo/miljostatistik/> (Hämtad: 2023-01-30)

Helsingborg. *Projektet I love HBG - för Sveriges renaste stad. 2022-07-06.* <https://helsingborg.se/trafik-och-stadsplanering/renhallning-och-snorojning/i-love-hbg/> (Hämtad: 2023-01-31)

Helsingborg. *Papperskorgar och skräp*. 2020-09-21.

<https://helsingborg.se/trafik-och-stadsplanering/renhallning-och-snorojning/papperskorgar-och-skrap/> (Hämtad: 2023-01-30)

Helsingborg. *Stigande havsnivå*. 2012-02-01. https://helsingborg.se/wp-content/uploads/2015/03/PM_hplus_Stigande_havsniva_webb_sbf.pdf (Hämtad: 2023-01-29)

Världsnaturfonden WWF. *Mänsklig påverkan*. 2018-08-22.

<https://www.wwf.se/klimat/mansklig-paverkan/> (Hämtad: 2023-01-27)

Världsnaturfonden WWF. *WWF: Sveriges utsläpp bör minska med 21 procent i år*. 2022-04-27. <https://www.wwf.se/pressmeddelande/wwf-sveriges-utslapp-bor-minska-med-21-procent-i-ar-4247916/> (Hämtad: 2023-01-27)

Intervju:

Jens Gille, 27 Januari 2023

